

Marina GRŽINIĆ HISTORIE DYSYDENCKIE. REWOLUCJE PRZYSZŁOŚCI i Aina ŠMID, Tjaša KANCLER, Jovita PRISTOVŠEK

Czas trwania wystawy: 08.10-15.12.2024

Wernisaż: 08.10.2024, godz. 18.00

Oddział: Gdańska Galeria Güntera Grassa, ul. Szeroka 37

Kurator: Łukasz Guzek

Współpraca kuratorska: Mara Ambrožič Verderber

Projekt wystawy: Marina Gržinić i Jovita Pristovšek

Konferencja: 09.10.2024, godz. 14.00 | Europejskie Centrum Solidarności

Godziny otwarcia wystawy: wtorek-niedziela, godz. 12.00-18.00

Wstęp wolny!

Łukasz GUZEK

DEKOLONIZACJA HISTORII

Statement kuratora wystawy

Centralnym punktem odniesienia, wokół którego została zorganizowana cała wystawa Mariny Gržinić, jest proces przewartościowania naszego spojrzenia na zmiany zachodzące w kulturze i sztuce pod wpływem nowych prądów, rewolucjonizujących zachodnie myślenie w czasach nowej wędrówki ludów. Nieodwracalnie. Ponieważ jest to naturalna cecha takich wędrówek.

Aby dokonać zmian, potrzebny jest nowy standard myślenia nie tylko o przyszłości, ale i o historii. Historia europejska była historią poszczególnych *noble house*. Także historia rozbiorów Polski była wewnętrzną sprawą rodzin europejskich. Państwa narodowe, w tym Polska, powstały po I wojnie światowej, a proces ten był kontynuowany w latach dziewięćdziesiątych dwudziestego wieku, kiedy powstała Słowenia. Dziś to nowa wędrówka ludów kształtuje nową historię w Europie. Nie jest to już historia państw, gdyż państwo narodowe jest oparte na wykluczaniu 'Innych.' Nowa historia to historia społeczna 'Innych,' ludzi i kultur. Na naszych oczach powstaje nowe społeczeństwo europejskie ery post migracyjnej.

Dlatego mówimy o tym zwłaszcza w Gdańsku, miejscu symbolicznym dla Europy, gdzie w latach 1980–1988 została wykonana praca dysydencka, dokonała się rewolucja oparta na debacie, negocjacji non stop, która zaprowadziła nas do nowej Europy post zimnowojennej, zerwania żelaznej kurtyny, zburzenia muru berlińskiego. To przykład zmieniania historii przez dialog, a nie przez przemoc.

Wystawa zaczyna się od odwołania do dada, a w szczególności do dadaistów berlińskich. Dadaizm nie tylko rewolucjonizował sztukę, ale był także ruchem społecznym o ogólnoeuropejskim zasięgu. Sztuka społeczna dada wynikała z krytyki kultury, która doprowadziła do I wojny światowej. Następnie, była

wymierzona w antydemokratyczne i antywolnościowe procesy zachodzące w Niemczech, ale i w Europie, w okresie poprzedzającym II wojnę światową. Dadaizm był wielkim sygnałem alarmowym, wskazującym, że świat zmierza ku katastrofie. Ta katastrofa nastąpiła wraz z horrorem Holokaustu. Sztuka – taka, jaką znamy – straciła swój sens. Holokaust miał zasięg europejski. Dziś potrzebna jest sztuka, która zainicjuje krytyczny sposób myślenia w skali paneuropejskiej.

Wystawa przygotowana przez Marinę Gržinić i jej asystentkę Jovitę Pristovšek w Galerii Guntera Grassa w Gdańsku jest kolejną odsłoną prezentacji idei stanowiących zawartość filmów Mariny Gržinić, realizowanych zawsze w zespołach. Ich punktem odniesienia jest kontekst – polityczny i społeczny, kulturowy i antropologiczny – a nie indywidualność samej artystki, co było paradygmatem sztuki zachodniej. Mamy tu więc rezygnację z eksponowania ego, co stanowi manifest porzucenia standardów artystycznych Zachodu na rzecz sztuki jako praktyki społecznej, jak definiował awangardę Bürger. Czy – inaczej mówiąc – na rzecz kontekstu, jak sugerował Jan Świdziński w swojej teorii ‘sztuki jako sztuki kontekstualnej,’ która nabiera znaczenia w danym miejscu i danej sytuacji dla osób w nich obecnych, bez roszczeń do obiektywizmu i uniwersalności.

Na obecną wystawę w Galerii Güntera Grassa w Gdańsku, pt. *Historie Dysydenckie. Rewolucje Przyszłości* składa się sześć filmów: oprócz zrealizowanych w duecie z Ainą Šmid są tu także nowe produkcje, zrealizowane z Tjašą Kancler i Jovitą Pristovšek. Artystki, jak na sztukę społeczną przystało, organizują wokół wystawy szeroki dyskurs z udziałem różnych osób, zaproszonych zarówno do napisania tekstów, jak i do udziału w konferencji, która jest integralną częścią projektu. Szczególne miejsce zajmuje tu Klaus Theweleit, który zajmował się badaniem przyczyn nazizmu w indywidualnej psychologii sprawców. Jego wyjaśnienie ma strukturę cyrkularną, opartą na freudowskim schemacie psychoanalizy: to, co społeczne (model wychowania), kształtuje patologiczną osobowość jednostek, które tworzą takie samo społeczeństwo. Jest to przykład tego, jak indywidualne kształtuje społeczne, i kolejne ostrzeżenie wobec kultury płynące z tej wystawy, aby nie budować dziś w Europie społeczeństwa nienawiści.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego.

Patroni medialni:

Trójmiasto.pl, Trójmiejski Magazyn Prestiż, Gdańsk.pl

Partnerzy:

Piran Coastal Galleries, Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku